

NORGES HØYESTERETT

Den 21. desember 2007 avsa Høyesterett kjennelse i

HR-2007-02150-A, (sak nr. 2007/947), straffesak, anke,

Den offentlige påtalemyndighet

(statsadvokat Johan Kr. Øydegard)

mot

A

(advokat John Christian Elden)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Tønder**: Saken gjelder spørsmål om uttalelser om jøder gitt i intervju med avisen Verdens Gang (VG) rammes av straffeloven § 135a.
- (2) 14. juli 2003 hadde VG en reportasje over tre sider som gjaldt ”konfirmasjon” av en 19 år gammel kvinne, arrangert av noe som avisen betegnet som ”nazi-gruppen Vigrid”. I følge reportasjen ledes Vigrid av A, som også ledet seremonien under den gammelnorske tittel av ”gode”. Av reportasjen framgår videre at A satser bevisst på å trekke flest mulig ungdommer til Vigrid, og at ”dåp” og ”konfirmasjon” er ritualer som knytter ungdommene til gruppen. Reportasjen er ispedd en del uttalelser som A ga da han ble intervjuet av journalistene. I uttalelsene gis det en redegjørelse for hva han og Vigrid mener om jøder og innvandrere.
- (3) På bakgrunn av disse uttalelsene ble det 15. og 16. juli 2003 inngitt anmeldelser av A til Oslo politikammer for overtredelse av straffeloven § 135a fra henholdsvis Antirasistisk Senter og Det Mosaiske Trossamfund. Saken ble opprinnelig henlagt av Oslo politikammer som intet straffbart forhold – en avgjørelse Oslo Statsadvokatembeter fant ikke å ville omgjøre. Henleggelsen ble klaget til Riksadvokaten. 19. mai 2006 utferdiget så Statsadvokatene i Oslo, etter ordre fra Riksadvokaten, tiltalebeslutning mot A for overtredelse av straffeloven § 135a første ledd første punktum – slik bestemmelsen lød før lovendringen av 3. juni 2005. I tiltalebeslutningen, etter en endring gjort i tingretten, er grunnlaget beskrevet som følger:

”I et intervju med journalister fra avisen Verdens Gang (VG), og som kom på trykk 14. juli 2003, uttalte han at organisasjonen Vigrid ” ... ønsker å ta makten i samfunnet,

renske ut jødene ...” eller lignende. I samme intervju uttalte han at ” ... jødene er hovedfienden, de har drept vårt folk, de er ondskapsfulle mordere. De er ikke mennesker, de er parasitter som skal renskes ut ...”, og videre at ” ... de har drept millioner av vårt folk og overtatt makten i vårt land” eller lignende. Han ga også uttrykk for at Vigrid er i krig med jødene, samtidig som han uttalte at medlemmene i Vigrid gis våpen- og kamptrening. På spørsmål fra journalistene om hvordan han vil reagere hvis noen av medlemmene skulle skade norske jøder eller noen med innvandrerbakgrunn, svarte han ”(J)eg beklager ikke hvis noe skjer med folk jeg ikke ønsker her i landet ... ” eller lignende. Han var inneforstått med at uttalelsene, som samlet sett innebar en godkjennelse eller oppfordring til integritetskrenkelser av jødene, skulle publiseres i VG.”

- (4) Eiker, Modum og Sigdal tingrett avsa 18. oktober 2006 dom med slik domsslutning:

**”A, født 00.00.1943, dømmes for overtredelse av strl. § 135 a til en straff av fengsel i 45 – førtifem – dager, jf. strl. § 64.
Fullbyrdelse av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år.”**

- (5) A anket dommen til Borgarting lagmannsrett, prinsipalt over bevisvurderingen under skyldspørsmålet, subsidiært over rettsanvendelsen. Ved beslutning 13. desember 2006 ble anken over rettsanvendelsen henvist til ankeforhandling. Lagmannsretten fant det klart at anken over bevisvurderingen under skyldspørsmålet ikke ville føre fram, og anken ble på dette punkt nektet fremmet, jf. straffeprosessloven § 321 annet ledd første punktum.
- (6) Den 14. mai 2007 avsa lagmannsretten dom med slik domsslutning:
- ”A, født 00.00.1943, frifinnes.”**
- (7) Lagmannsretten fant uttalelsene sterkt nedsettende og krenkende for jødene, men, med henvisning til Grunnloven § 100 om ytringsfrihet, ikke så grovt krenkende at de ble rammet av straffeloven § 135a.
- (8) Påtalemyndigheten har anket lagmannsrettens dom inn for Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen.
- (9) *Påtalemyndigheten* har i hovedtrekk gjort gjeldende:
- (10) Lagmannsretten har lagt til grunn feil rettsanvendelse når den er kommet til at de rettslige vilkår for å straffe etter straffeloven § 135a ikke er til stede i dette tilfelle.
- (11) Prinsipalt anføres at det følger av den rettsforståelse som Rt. 2002 side 1618 og den tidligere høyesterettsrettspraksis bygger på, at vilkårene for straff er til stede. Uttalelsene som A har framsatt, ligger i kjerneområdet for det som er straffbart etter bestemmelsen.
- (12) Det gis uttrykk for konkrete tiltak som A og Vigrid ønsker å sette i verk mot jødene – de skal renskes ut. Og uttalelsene er av direkte truende karakter – det tales om krig mot jødene, som er hovedfienden, våpentrening blant Vigrids medlemmer, samtidig som A gir uttrykk for at han ikke vil beklage om noe skjer med folk han ikke ønsker her i landet. I Rt. 2002 side 1618 fulgte truslene langt mer indirekte enn det som er tilfellet i denne saken, hvor krenkelsen følger direkte av uttalelsene.

- (13) Det kan på denne bakgrunn ikke være tvil om at uttalelsene, lest i sammenheng, innebærer en godkjennelse eller oppfordring til integritetskrenkelser mot jøder. Uttalelsen om jøder som parasitter som ikke er mennesker, er dessuten en grov nedvurdering av jødernes menneskeverd. De kriterier som framgår av rettspraksis, jf. plenumsavgjørelsene i Rt. 1997 side 1821 og Rt. 2002 side 1618, for hva som skal til for at straffeloven § 135a er overtrådt, er derfor oppfylt.
- (14) Dersom Høyesterett kommer til at de rettslige rammer for anvendelse av straffeloven § 135a ikke gir rom for å straffe i dette tilfellet, anføres subsidiært at disse avgjørelsene i dag ikke kan anses å gi uttrykk for gjeldende rett. Det er i denne forbindelse vist til kritikken fra FN's rasediskrimineringskomité vedrørende klage mot Norge etter dommen i Rt. 2002 side 1618 og uttalelser fra justiskomiteen i Innst.S. nr. 270 (2003-2004) punkt 4.5.1 og fra Justisdepartementet i Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) side 249.
- (15) Påtalemyndigheten har nedlagt påstand om at lagmannsrettens dom må oppheves.
- (16) *Forsvareren* har i hovedtrekk gjort gjeldende:
- (17) Det er tillatt å ha rasistiske meninger og gi uttrykk for disse så lenge dette skjer i "det lukkede rom". Straffbarhet inntreffer først når slike meninger spres for offentligheten.
- (18) Straffesaken er foranlediget av at A har latt seg intervju av journalister i VG i forbindelse med en reportasje om "konfirmasjon" i regi av Vigrid. At A fortalte journalistene om sine meninger, er i seg selv ikke straffbart. Det spesielle i denne saken i forhold til det som tidligere har vært behandlet, er at uttalelsene ikke er As utsagn, men VG-journalistenes tolking av hva han har sagt. Det er journalistene som er skapere av det budskap som reportasjen formidler. A har på spørsmål fra journalistene valgt å meddele sine meninger om jøder og innvandrere, men det er journalistene og avisen som har valgt ut hva som skulle trykkes, hvordan dette skulle presenteres og tatt avgjørelsen om å formidle dette til offentligheten. De valg som er gjort, er ikke foretatt av A, og han kan da heller ikke stå ansvarlig for disse.
- (19) Påtalemyndigheten har ikke reist sak mot VG, noe som viser at det var legitimt for VG å formidle meningene. Da er det underlig å straffe den som står for meningene, og det kan det heller ikke være riktig å gjøre i denne saken.
- (20) Rekkevidden av straffeloven § 135a må vurderes opp mot Grunnloven § 100 og EMK artikkel 10. Spesielt med sikte på det siste vil det avgjørende være om det er nødvendig i et demokratisk samfunn å straffe A. Det er ikke tilfelle siden A ikke selv har oppsøkt samfunnet med sine meninger, men kun tilbudt seg å fortelle noen journalister hva han mener.
- (21) Straff i denne saken vil stride mot ytringsfrihetens idé, nemlig at meninger skal møtes med argumenter og offentlig debatt. Det må være riktig at offentligheten blir gjort kjent med at det er grupper i samfunnet som forfekter slike meninger. Offentlighet om slike meninger er en verdi i seg selv og nødvendig i et demokratisk samfunn. Konsekvensen av en fellende dom i denne saken vil bli at de som har slike meninger, tvinges "under jorden". Dette gir grobunn for at hemmelige grupper, preget av rasistisk ideologi, kan få spre seg i det skjulte i ungdomsmiljøer uten at foreldre og andre foresatte får greie på det.

- (22) Endelig vises til lagmannsrettens vurdering og konklusjon om at uttalelsene under ingen omstendighet er så grovt krenkende at grunnlaget for straff er til stede.
- (23) Forsvareren har prinsipalt nedlagt påstand om at anken forkastes. Siden det i tingrettens dom ikke er gitt en fullstendig redegjørelse for hva A uttalte til journalistene, er det subsidiært nedlagt påstand om at både lagmannsrettens og tingrettens dommer må oppheves.
- (24) *Jeg er kommet til at anken fører fram.*
- (25) De uttalelser som er inntatt i grunnlaget for tiltalebeslutningen, er hentet fra to steder i reportasjen. I den første delen står følgende avsnitt:

”- Vi ønsker å ta makten i samfunnet, renske ut jødene og sende innvandrerne ut av landet. Jødene er hovedfienden, de har drept vårt folk, de er ondskapsfulle mordere. De er ikke mennesker, de er parasitter som skal renskes ut, hevder A overfor VG.

A er selv straffedømt flere ganger; for legemsfornærmelse, ulovlig våpenbesittelse, vold mot politiet og for å ha spredd ulovlig rasismepropaganda.

- Hva har jøder gjort deg som gjør at du uttrykker et så sterkt hat?

- De har drept millioner av mitt folk, og overtatt makten i vårt land. 60-åringen er tidligere karateinstruktør, og forteller at han gir Vigrid-medlemmene både våpen- og kamptrening. Han sier at Vigrid er i krig med jødene, som er den absolutte fienden.”

- (26) Noe lengre ut i reportasjen svarer A slik på spørsmål om hvordan han vil reagere dersom noen av hans medlemmer skader norske jøder eller noen med innvandrerbakgrunn:

”Jeg beklager ikke hvis noe skjer med folk jeg ikke ønsker her i landet, sier A - som hevder han ikke kan ha kontroll over hva medlemmene gjør på eget initiativ.”

- (27) Under hovedforhandlingen for tingretten hevdet A at gjengivelsen i VG ikke ga et riktig bilde av hans uttalelser – dels er det brukt ord og formuleringer han ikke brukte, dels er sitater tatt ut av sin sammenheng, og dels er det uttalelser som ikke er referert. Enkelte ord som er brukt, har en annen betydning i hans språkbruk enn det som ellers er vanlig. Han hevdet derfor at han ikke hadde ment å gi uttrykk for slike meninger som han ble tillagt.
- (28) På bakgrunn av bevisføringen under hovedforhandlingen, der også de to journalistene fra VG forklarte seg, konkluderte tingretten på følgende måte med hensyn til bevisvurderingen under skyldspørsmålet:

”Oppslag i dagspressen, særlig den tabloidiserte del, kan ofte være temmelig upresise og lite egnet som rettslig bevis for uttalelser og hendelser. Selv med dette som utgangspunkt finner retten å måtte legge til grunn som bevist at tiltalte virkelig har uttalt seg som gjengitt i VG 14. 07. 2003 og sitert ovenfor. Særlig forklaringene fra de to journalistene er så sterke og klare at retten ikke er i tvil om det som sto i VG er en riktig gjengivelse av tiltaltes uttalelser. Retten er videre ikke i tvil om at tiltalte var klar over at det han sa i samtalen med de to journalistene ville komme på trykk i Norges største avis. Det legges til grunn at tiltalte nettopp ønsket å få spredd sine synspunkter til flest mulig.

...

Retten finner det ikke nødvendig å gå nærmere inn på hva tiltalte egentlig mente med det han sa til VG-journalistene. Retten oppfatter tiltalte som en relativt intelligent og oppgående person med god språkforståelse. Det kan ikke være tvil om at han forsto hva hans utsagn innebar i vanlig norsk språkoppfatning. Han har etter rettens syn vært klar over hvordan hans utsagn, uten nærmere forbehold og presiseringer, ville bli oppfattet av vanlige avislesere. De siterte utsagn er fremsatt forsettlig og med et klart budskap tiltalte forsto innholdet og rekkevidden av. Tiltalte må finne seg i å svare for utsagnene med det innhold de har etter en vanlig norsk språkoppfatning.”

(29) Tingretten har således konkludert med at A har sagt det som er trykket i reportasjen, og at kravet til forsett er oppfylt. Ved lagmannsrettens beslutning 13. desember 2006 ble tingrettens avgjørelse av skyldspørsmålet rettskraftig. Jeg legger derfor tingrettens bevisvurdering, slik jeg her har gjengitt den, til grunn for min videre drøftelse.

(30) Spørsmålet er så om As uttalelse rammes av forbudet i straffeloven § 135a første ledd første punktum. Bestemmelsen lød på gjerningstidspunktet som følger:

”Med bøter eller fengsel inntil 2 år straffes den som ved uttalelse eller annen meddelelse, herunder ved bruk av symboler, som framsettes offentlig eller på annen måte spres blant allmennheten, truer, forhåner eller utsetter for hat, forfølgelse eller ringeakt en person eller en gruppe av personer på grunn av deres trosbekjennelse, rase, hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse.”

(31) Ved at uttalelsene har vært formidlet gjennom intervju i en landsdekkende dagsavis, er både bestemmelsens vilkår om offentlig framsettelse og vilkåret om spredning blant allmennheten oppfylt. Likeså er den persongruppen som uttalelsene retter seg mot, og som tiltalen gjelder – jødene – en gruppe som er beskyttet av bestemmelsen. Spørsmålet er om vilkåret om at uttalelsen må true, forhåne, utsette for hat, forfølgelse eller ringeakt er til stede. Dette beror på det nærmere innholdet av uttalelsene og hvordan straffeloven § 135a på dette punkt skal forstås.

(32) Jeg finner det uten videre klart at A gjennom sine uttalelser gir uttrykk for at jøder som gruppe står i en annen stilling enn nordmenn flest, og at det her gis uttrykk for en klart diskriminerende og krenkende holdning til gruppen som sådan. Det er imidlertid på det rene at dette etter foreliggende rettspraksis alene ikke er nok til at vilkåret for å straffe er til stede. Bestemmelsen må leses i sammenheng med prinsippet om ytringsfrihet, som er nedfelt i Grunnloven § 100 og konvensjoner Norge er bundet av, og som er inkorporert i norsk rett, jf. den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 10 og FN's konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 19 nr. 2, jf. menneskerettsloven §§ 2 og 3. Samtidig har Norge gjennom ratifisering av FN's rasediskrimineringskonvensjon (RDK) påtatt seg en klar forpliktelse til ved blant annet gjennom straffelovgivningen å beskytte enkeltindivider og grupper av personer mot diskriminering på grunn av rase med mer, som også er den historiske bakgrunn for vedtakelsen av straffeloven § 135a. Også etter SP artikkel 20 nr. 2 er Norge forpliktet til å forby fremme av rasehat som innebærer tilskyndelse til diskriminering, fiendskap eller vold. Rekkevidden av § 135a vil derfor måtte bestemmes ut fra en avveining av hensynet til beskyttelse mot diskriminering på grunn av rase med mer mot hensynet til ytringsfriheten.

(33) Straffeloven § 135a har vært behandlet av Høyesterett i seks saker hvorav de to siste, Rt. 1997 side 1821 og Rt. 2002 side 1618, ble behandlet i plenum. Når bestemmelsens nærmere innhold skal beskrives, er det derfor naturlig å ta utgangspunkt i de to

plenumsavgjørelsene. I Rt. 1997 side 1821 er på side 1826 rettspraksis oppsummert slik at det bare er de grove forhold som rammes. Det er vist til Ot.prp. nr. 29 (1980-81), som i forbindelse med tilføyelsen av annet punktum i § 135a, presiserer at det bare er ”ytringer av kvalifisert krenkende karakter som vil bli rammet”. I Rt. 2002 side 1618 er dette på side 1624 utdypet dit hen at utsagn som ”oppfordrer eller gir tilslutning til integritetskrenkelser”, vil kunne være av en slik karakter. Det samme gjelder om utsagnene ”innebærer en grov nedvurdering av en gruppes menneskeverd”.

- (34) Forsvareren har sterkt framholdt verdien av at også meninger blant folk av rasistisk innhold kommer fram i offentlighet, slik at de kan bli møtt med saklig argumentasjon i en offentlig debatt. Han har blant annet vist til Ytringsfrihetskommisjonen, som omtaler den offentlige debatts funksjon som en ”renselsesprosess”. Faren med en for streng praktisering av § 135a, hevdes det, vil være at personer med denne type holdninger vil gå ”under jorden”, og at oppfatningene spres i det skjulte, noe som i det lange løp kan ha større skadevirkninger enn om slike uttalelser framsettes offentlig.
- (35) Synspunktet var sterkt framme i den første av de nevnte plenumssakene, jf. Rt. 1997 side 1821. Førstvoterende uttalte i den forbindelse (side 1832 –1833):

”Men muligheten for gjennom argumentasjon alene å få satt en stopper for de groveste rasistiske ytringer – og derved den trakassering dette medfører for dem som rammes – er også i høyeste grad usikker. Jeg kan ikke se at det hensiktsmessighetsskjønn lovgiver utøvet da straffeloven § 135a ble gitt, fremstår som ufundert eller saklig sett svakt på annen måte. Om det er hensiktsmessig å ha en bestemmelse som straffeloven § 135a, må da – så langt det utelukkende er spørsmål om hensiktsmessighet – bero på lovgivers valg. Jeg bemerker imidlertid at bestemmelsen ikke alene kan anses motivert i hensynet til å motvirke utbredelsen av rasistiske ytringer. Den markerer samfunnets vern av minoriteter som blir utsatt for grovt krenkende ytringer.”

- (36) Under behandlingen av forslaget til endring i Grunnloven § 100 uttalte flertallet i Stortingets kontroll og konstitusjonskomité følgende om denne problemstillingen, jf. Innst.S. nr. 270 (2003-2004) punkt 4.5.1:

”Flertallet er av den oppfatning at det i utgangspunktet fortsatt bør være slik at diskriminerende holdninger så langt det er mulig bør bekjempes ved at de uønskede holdningene kommer til uttrykk offentlig og imøtegås.

...

En offentlig debatt er etter flertallets mening heller ikke egnet til å reparere en skade som er påført et enkeltmenneske eller en gruppe av mennesker. Flertallet har merket seg at grensene for hva folk tillater seg å si har endret seg i den senere tid. Kampen for likeverd overskygges eksempelvis langt på vei av fokus på økt innvandring og integreringsutfordringer. Flertallet viser videre til at mange religiøst troende utsettes for krenkende uttalelser om deres tro og verdivalg, samt at det fortsatt er slik at enkelte grupperinger i samfunnet hetser homofiles livsførsel. I dette klimaet er det etter flertallets oppfatning viktig at straffeloven § 135a setter nødvendige grenser for kvalifisert krenkende uttalelser som hetser minoritetene. Flertallet understreker i denne sammenheng at terskelen for hva som kan regnes som kvalifisert krenkende uttalelser i rettspraksis kan synes noe høy.”

- (37) På bakgrunn av disse uttalelsene fra Rt. 1997 side 1821 og Innst.S. nr. 270 (2003-2004) konkluderer jeg med at straffeloven § 135a må forstås slik at selv om toleransen for ytringer som gir uttrykk for holdninger som for de fleste vil være uakseptable, skal være

vid, er det en grense for hvor grove krenkelser samfunnet skal tolerere i det offentlige rom.

- (38) Av det jeg innledningsvis siterte av grunnlaget for tiltalen, følger at påtalemyndigheten mener uttalelsene ”samlet sett innebar en godkjennelse eller oppfordring til integritetskrenkelser av jødene”. Påtalemyndigheten refererer her til det ene av de to kriterier som i Rt. 2002 side 1618 nevnes for når straffeloven § 135a vil være overtrådt. Jeg vil i det følgende se nærmere på innholdet i det A har uttalt og om dette gir grunnlag for en slik karakteristik.
- (39) Også når det gjelder prinsippene for tolkingen, viser jeg til redegjørelsene som er gitt i de to plenumsavgjørelsene. Ved fastleggingen av uttalelsenes meningsinnhold må utgangspunktet således tas i hvordan den alminnelige avisleser vil oppfatte disse. Uttalelsene må dessuten sees samlet og i sammenheng med reportasjen for øvrig.
- (40) Allerede i den første setningen i intervjudelen av reportasjen sier A at de ønsker å ”renske ut” jødene. Ordvalget gir inntrykk av en sterk aggressiv holdning og gir assosiasjoner til nazistenes handlinger overfor jøder under krigen, selv om dette ikke direkte uttales. Det er også en forskjell i ordbruken sammenlignet med hva som skal skje med innvandrere, som skal ”sendes ut av landet”. Dette forsterker inntrykket av en særlig aggressiv holdningen overfor jøder, og at det for denne gruppen vil være berettiget å ta i bruk sterke maktmidler.
- (41) I neste setning omtales jøder som ”hovedfienden”, at de har ”drept vårt folk” og at de er ”ondskapsfulle mordere”. I noen avsnitt nedenfor uttales at Vigrid er ”i krig” med jødene, som er den ”absolutte fienden”. Lagmannsretten gir uttrykk for at uttalelser som dette, framstår som absurde og vanskelig kan undergis alminnelig tolking. Jeg er enig i at det som her sies, tatt bokstavelig, virker fornuftsstridig og virkelighetsfjernt. Lest i sammenheng med den voldsretorikken som ellers anvendes i intervjuet, blir det likevel ikke uten mening. Det heter nemlig videre i intervjuet at A ”gir Vigrid-medlemmene både våpen- og kamptrening”, at han ikke vil beklage om det skjer noe med folk han ikke ønsker her i landet, og at han ”ikke kan ha kontroll over hva medlemmene gjør på eget initiativ”. Samlet sett gis det med dette inntrykk av at det for A og Vigrid foreligger en aktuell kampsituasjon rettet mot jøder, og at han ikke vil utelukke at voldelige midler kan bli tatt i bruk.
- (42) Selv om A ikke direkte gir uttrykk for at han vil bruke vold eller direkte oppfordrer andre til bruk av vold mot jøder, kan uttalelsene, lest i sammenheng, vanskelig forstås på annen måte enn som en trussel om at vold og tvang kan bli benyttet. Det må videre tas i betraktning at A her ikke bare gir uttrykk for egne meninger, men framstår som leder og talsmann for en aktiv organisasjon bestående av unge mennesker som forbereder seg på den ”krigen” som han beskriver. Dette gjør uttalelsene mer truende og skremmende enn om han utelukkende talte på egne vegne. Jeg finner det på denne bakgrunn klart at A med sine uttalelser til VG har oppfordret eller gitt sin tilslutning til klare integritetskrenkelser mot jøder, og at uttalelsene dermed har en slik kvalifisert krenkende karakter at straffeloven § 135a er overtrådt.
- (43) Jeg finner også at det andre kriteriet som Rt. 2002 side 1618 nevner – at utsagnene ”innebærer en grov nedvurdering av en gruppes menneskeverd” – foreligger i denne saken. Jeg viser spesielt til setningen: ”De er ikke mennesker, de er parasitter som skal

renskes ut ...” At noen omtales som ”parasitter”, kan forstås på ulike måter, for eksempel at noen ”snylter” på samfunnet. Når det, som her, uttales i sammenheng med grovt nedsettende karakteristikk som at jøder ”ikke er mennesker”, og at de skal ”renskes ut”, gis det uttrykk for en slik nedvurdering av jødernes menneskeverd at straffeloven § 135a må komme til anvendelse.

- (44) Saksforholdet i denne saken har flere likhetstrekk med tilfellet i Rt. 2002 side 1618. Den saken gjaldt uttalelser som lederen av den nynazistiske gruppen Boot Boys ga i en muntlig appell under en demonstrasjon. Også ved denne anledning ble det framsatt sterkt nedsettende uttalelser mot jøder og innvandrere, og den bakenforliggende idé var basert på nasjonalsosialistisk ideologi. Flertallet fant imidlertid ikke uttalelsene så kvalifisert krenkende at bestemmelsen i § 135a kom til anvendelse. De aktuelle uttalelsene ble ansett absurde, sjablongpregede og uten meningsinnhold ut over en generell tilslutning til nasjonalsosialistisk ideologi. Det poengteres at selv om det dreide seg om nedsettende og krenkende karakteristikk, ble det ikke framsatt trusler, og det ble heller ikke på annen måte gitt anvisning på konkrete tiltak. De kunne heller ikke tolkes som en tilslutning til jødeforfølgelsene og dermed som en godkjennelse av masseutryddelsen av jødene under krigen, slik påtalemyndigheten hadde anført.
- (45) I denne forbindelse er det av betydning at førstvoterende presiserte at det ikke kunne pålegges straffansvar etter straffeloven § 135a ved at utsagn ble tillagt et meningsinnhold som ikke uttrykkelig var uttalt, og som heller ikke med rimelig stor grad av sikkerhet kunne utledes av sammenhengen. På dette punkt skiller etter min mening forholdene i vår sak seg fra tilfellet i Rt. 2002 side 1618. For det første er det tale om konkrete tiltak mot jødene, nemlig at disse skal renskes ut. Dernest kommer at trusselen om vold og andre integritetskretnende tiltak her kan leses direkte av teksten eller i alle fall utledes med rimelig stor grad av sikkerhet, slik den vanlige leser vil oppfatte den.
- (46) Jeg finner ikke grunn til å kommentere nærmere den rettskildemessige betydningen av uttalelsen av 15. august 2005 fra Komiteen for avskaffelse av rasediskriminering, da jeg er kommet til at de rammer for anvendelsen av straffeloven § 135a som er trukket opp i Rt. 2002 side 1618, må føre til at betingelsene for å straffedømme i dette tilfelle er til stede.
- (47) Jeg er etter dette kommet til at lagmannsrettens frifinnende dom bygger på feil rettsanvendelse, og at den må oppheves.
- (48) Jeg stemmer for denne

K J E N N E L S E :

Lagmannsrettens dom oppheves.

- (49) Dommar **Utgård:** Eg er i det hovudsaklege og i resultatet einig med førstvoterande.
- (50) Dommer **Øie:** Likeså.
- (51) Dommer **Indreberg:** Likeså.

- (52) Dommer **Gussgard:** Likeså.
- (53) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Lagmannsrettens dom oppheves.

Riktig utskrift bekreftes: